

Aki királynak született

Karácsony táján az ember valahogy lendületesebben tájékozódik a könyvújdonosságokról. Barátaim hívták fel a figyelmemet *Dorothy L. Sayers* most megjelent írására: *Aki királynak született*. A könyv egy hangjátéksorozat szövege, amely az angol közszolgálati rádió, a BBC adásában hangzott el a második világháború alatt, 1941–42-ben. Írónője addig elsősorban krimijeiről volt ismert. A rádió szerkesztősége kérte meg, hogy dolgozza fel Jézus életét. Az elkészült művet – a közel kilencórányi Jézus-drámát – tizenkét adásban sugározták, havi egy-egy alkalommal.

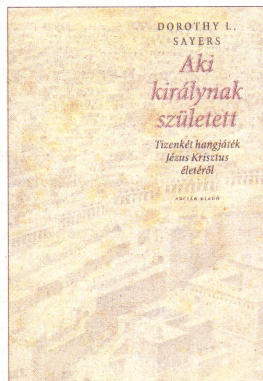
A szerző ezt írja munkájáról: „Célom az volt, hogy a lehető legjobb tudásom szerint meséljem el a történetet a rendelkezésemre álló közvetítő közegeken keresztül, azaz a tőlem telhető legjobb műalkotást hozzam létre.”

Az adásokat hallgatva az angol társadalom véleménye szélsőségesen megoszlott. A kegyesek keményen támadták az írónőt, hogy profanizálja „a szent történetet”. Mások éppen fordítva, megköszönték, hogy közel hozta és érthetővé tette számukra Jézus életét. Levelek százai özönlöttek a BBC szerkesztőségéhez a hangjáték mellett, illetve ellen.

Magyarul most megjelent könyvében – mielőtt közölné a dráma szövegét és a hangjáték rendezőjének írt tanácsait, valamint a szereplők jellemrajzának indoklását – Sayers egy harmincoldalas bevezetőben magyarázza el írói szempontjait, részben válaszolva a sugárzott művet ért kritikákra. Felettebb érdekes ez a bevezetés, hiszen bepillantást nyújt az írónő munkamódszerébe, az alkotás születésének folyamatába.

Engem meglepett a szerző imponáló teológiai tudása, ismerete. Erre a könyv függelékében kaptam magyarázatot. Sayers ezt írja a műsor szerkesztőjének: „Egy görög *Újszö-*

vetséget rongyosra olvastam, és komoly hittudományi könyvtárat gyűjtöttem össze.” Írói koncepcióját ekképp indokolja: „Annyira hozzászoktunk, hogy a feltámadás utá-

ni, sőt Nicea utáni nézőpontból lássuk a történetet, hogy önkéntelenül felruházzuk az *Újszövetség* szereplőit a magunk részletes teológiai ismereteivel. Úgy ítéljük meg valamennyiük magatartását, legyen az tanítvány, farizeus, római vagy az utca embere, mintha tudták volna [Jézussal kapcsolatban], kivel is van dolguk, és hogy mit jelentettek valójában azok az akkori események. Pedig dehogyan tudták. A tanítványoknak is csupán a leghomályosabb sejtelmek voltak, a többiek pedig pedzteni sem pedzették, hogy miről is van szó igazában.”

Ez a szemlélete, megközelítése tulajdonképpen egybeesik azzal a „történeti Jézus”-kutatással, amely a 20. század első felének teológusait foglalkoztatta. De míg a „történeti Jézus”-kutatás több esetben Jézusból *moralistát csinált*, vagy egy elvetélt mozgalomnak a hőstét, addig – boldogan nyugtáztam – Sayers nem adja fel hitbéli és dogmatikai döntését. Ő az Istenember drámáját írja meg, aki valóságos Isten, és valóságos ember. Az emberiség Megváltója!

Az 1957-ben elhunyt írónő a hangjáték szereplőit köznapin nyelven beszélteti. Ez nagy vitát váltott ki a maga korában.

Ma már senki sem akadna fenn rajta. Időközben több *Újszövetség*-fordítás megjelent az utca emberének nyelvén...

Sayers ragaszkodott ahhoz, hogy szereplői a társadalmi helyzetüknek megfelelő módon beszéljenek (például rögtön az első jelenetben az egyszerű pásztorok szóhasználatát kellett visszaadnia). Ez nem kis feladat elé állíthatja a könyv fordítóját, *Pásztor Pétert*.

Idézem újra a szerzőt: „Célom az volt, hogy a lehető legjobb tudásom szerint meséljem el a történetet...” Sayers aligha sejtette, hogy a hetvenes években olyan teológiai felismerés erősödik meg, amely azt tudatosítja, hogy Isten mindig történésekben nyilatkoztatja ki magát, még elvont igazságait is eseményekben közli. Ez az úgynevezett narratív, elbeszélő teológia. Az írónő ma meglepődve tapasztalná, hogy ez a teológia is igazolja felfogásának és választott „műfajának” a helyességét.

A BBC szerkesztőségéhez írott levelek között találtam erre a kérésre: „A Krisztus életéről szóló rádiójátékai megborzongattak egész testemben, és meggyőződésem, hogy ha megjelennek könyv alakban..., nyelvazete félresöpörné a kegyes közhelyeket, és tudom, hogy olyanok ezreit, akiknek eszük ágában sem volna a Bibliát elolvasni..., ráébredzené, hogy e mai kornak is Krisztus útján kell járnia.”

Nos, a könyv megjelent. Immár nemcsak angolul olvasható, de – az Encián Kiadó jóvoltából – magyarul is...

■ ID. PINTÉR KÁROLY

Dorothy L. Sayers: Aki királynak született – Tizenkét hangjáték Jézus Krisztus életéről. Encián Kiadó, Budapest, 2014. Ára 3900 forint. Kapható a baptista és az evangélikus könyvesboltban, illetve a Huszár Gál papír- és könyvesboltban.